

ASIGURAREA CALITĂȚII APELOR: PROBLEME DE ORDIN LEGISLATIV, ORGANIZAȚIONAL ȘI ADMINISTRATIV

Marcel BOȘCANEANU
doctor în drept

În acest articol ne propunem să analizăm punctele forte și cele slabe ale cadrului legislativ și normativ la etapa transpunerii standardelor UE privind gestionarea calității apelor, identificarea lacunelor instituționale și a mecanismului de coordonare existent în momentul actual.

Legea privind calitatea apei potabile stabilește bazele juridice și organizaționale privind evaluarea apei potabile, precum și măsurile din partea autorităților responsabile pentru asigurarea conformității calității apei potabile. Scopul legii constă în asigurarea durabilă a conformității calității apei potabile prin crearea unui cadru legal flexibil și transparent, precum și prin promovarea unui management adecvat al riscurilor. Se constată că dezvoltarea viitoare a legislației de mediu a RM necesită, în special, o înțelegere pe care principiile se întemeiază legislația UE privind mediul, legăturile pe care le urmează dezvoltarea acesteia și sursele pe care le acoperă.

Cuvinte-cheie: calitatea apei, apă, apă potabilă, mediu, cadru normativ, convenții internaționale.

Introducere. Evoluția geopolitică și socio-economică din a doua jumătate a secolului XX și începutul secolului XXI a pus omenirea în fața unei probleme vitale: cum să se dezvolte civilizația în continuare, fără a distruge echilibrul planetei. În prezent, comunitatea mondială parcurge o etapă dificilă în istoria sa, confruntându-se cu problemele de creștere a sărăciei, foametei, bolilor cu un impact mondial, sporirea decalajului dintre bogați și săraci, accelerarea procesului degradării mediului, care amenință omenirea cu o catastrofă ecologică.

ATER QUALITY ASSURANCE: LEGISLATIVE, ORGANIZATIONAL AND ADMINISTRATIVE PROBLEMS

Marcel BOȘCANEANU
Phd

In this article we aim to analyze the strengths and weaknesses of the legislative and normative framework at the stage of transposition of EU standards on water quality management, identification of gaps in the institutional framework and the coordination mechanism existing at the moment.

The new Law on drinking water quality will establish the legal and organizational bases for the evaluation of drinking water, as well as the measures by the authorities responsible for ensuring the compliance of the drinking water quality. The purpose of the law is to ensure sustainable compliance with the quality of drinking water by creating a flexible and transparent legal framework, as well as by promoting adequate risk management. It is noted that the future development of the environmental legislation of the Republic of Moldova requires, in particular, an understanding on which the principles of EU environmental law are based, the links that follow its development and the sources it covers.

Keywords: water quality, water, drinking water, environment, regulatory framework, international conventions.

Introduction. The geopolitical and socio-economic evolution of the second half of the twentieth century and the beginning of the 21st century has put humanity before a vital problem: how to develop civilization further, without destroying the balance of the planet. Currently, the world community is going through a difficult stage in its history, facing the problems of increasing poverty, hunger, diseases with global impact, increasing the gap between rich and poor, accelerating the process of environmental degrada-

Creșterea îngrijorării la nivel mondial cu privire la eficiența protecției mediului și a sănătății umane a dus la dezvoltarea unei politici internaționale privind evitarea și combaterea microorganismelor, paraziți sau substanțe care prin concentrația lor constituie un pericol potențial pentru sănătatea umană.

Calitatea apelor dulci degradează într-un ritm accelerat, crește concentrația de metale grele și alți poluanți în sol și scade fertilitatea lui. Astfel, resursele care cândva erau considerate regenerabile devin neregenerabile. Aceste schimbări influențează negativ sănătatea omului, durata vieții, au un impact negativ asupra dezvoltării economice. Toate acestea demonstrează că societatea umană a ajuns la un nivel critic, după care pot urma procese ireversibile ce ar pune în pericol existența omenirii [14, p.19].

Întru evitarea acestei perspective sumbre și asigurarea supraviețuirii și prosperării umanității, tot mai mulți reprezentanți ai societății ajung la convingerea că este necesar ca problemele protecției mediului și dezvoltării economice să fie rezolvate în corelare reciprocă cu interesul întregii societăți umane contemporane și al generației viitoare [22, p. 84].

Metode și materiale aplicate. Urmărind scopul obținerii rezultatelor utile, precum și a soluțiilor inspirate pentru doctrină și practică în materia asigurării calității apelor: probleme de ordin legislativ, organizațional și administrativ, am decis să recurgem la un șir de metode de cercetare eficiente după caracterul și natura lor, acestea fiind: metoda istorică, metoda analizei, metoda sintezei, metoda deducției, metoda sistemică și metoda empirică.

Rezultate obținute și discuții. Calitatea apei este determinată de factorii naturali și antropogeni. Deșeurile sunt o sursă importantă de poluare a resurselor de apă de suprafață și subterane. Consumul apei necalitative, care nu corespunde cerințelor, are un impact deosebit asupra sănătății populației.

Apa potabilă sigură este un factor indispensabil pentru sănătatea populației, iar accesul la apă de bună calitate și în cantități suficiente asigură o mai bună protecție a sănătății publice.

tion, which threatens humanity with an ecological catastrophe.

Increased worldwide concern about the efficiency of environmental protection and human health has led to the development of an international policy on the avoidance and control of microorganisms, parasites or substances that by their concentration constitute a potential danger to human health.

Water quality degrades at an accelerated rate, increases the concentration of heavy metals and other pollutants in the soil and decreases its fertility. Thus, resources that were once considered renewable become non-renewable. These changes have a negative impact on human health, life span, have a negative impact on economic development. All this shows that the human society has reached a critical level, after which irreversible processes can be followed that would endanger the existence of humanity [14, p.19].

In order to avoid this gloomy outlook and ensure the survival and prosperity of humanity, more and more representatives of society are convinced that the problems of environmental protection and economic development need to be solved in mutual correlation with the interest of the entire contemporary human society and of the future generation [22, p. 84].

Methods and materials applied. Following the purpose of obtaining useful results, as well as inspired solutions for doctrine and practice in the field of water quality assurance: legislative, organizational and administrative issues, we decided to resort to a series of efficient research methods according to their character and nature, these being: historical method, analysis method, synthesis method, deduction method, systemic method and empirical method.

Results obtained and discussions. Water quality is determined by natural and anthropogenic factors. Waste is an important source of pollution of surface and groundwater resources. The non-qualitative water consumption, which does not meet the requirements, has a special impact on the health of the population.

Safe drinking water is an indispensable factor for the health of the population, and access to water of good quality and in sufficient quantities

În prezent, una dintre cele mai frecvente probleme legate de calitatea apei este poluarea cu azot și fosfor, cauzată de utilizarea excesivă a îngrășămintelor. Acestea, evident, afectează apele subterane și duc la eutrofizarea apei dulci și a ecosistemelor marine. La poluarea apei contribuie pesticidele, precum și micropoluhanții, cum ar fi metalele grele, produsele farmaceutice și nanomaterialele. Sursele de poluare cu compuși ai azotului sunt digestiile animale, apele uzate neepurate, deșeurile menajere și industriale depozitate neadecvat și îngrășămintele cu azot utilizate în exces.

Potrivit informațiilor oficiale, poluarea apelor în Republica Moldova este determinată de stațiile de epurare învechite, principalul factor de poluare a apelor de suprafață din R. Moldova. Apele reziduale filtrate necorespunzător afectează pământul și viețuitoarele acvatice care au condiții tot mai grele de trai. Pe teritoriul țării sunt 183 de stații de epurare, dintre care 143 funcționează ineficient, adică peste 78% au nevoie de reparații capitale sau înlocuirea cu stații noi, arată datele prezentate de Inspectoratul Ecologic de Stat [25].

Pentru Moldova o problemă prioritară este starea resurselor de ape subterane. Apele subterane de adâncime sunt folosite pe larg pentru alimentarea centralizată a populației și instituțiilor publice din localități și a întreprinderilor industriale. În același timp, aproape toată populația rurală și o bună parte a populației urbane se bazează pe folosirea apei de fântână. Drept urmare, viața și sănătatea a 2,5 mil. de oameni în R. Moldova depinde direct de calitatea apelor subterane [2, p. 125].

Tradițional se consideră că sursele principale de poluare [5, p. 49] a apelor subterane freatice sunt, în primul rând, activitățile agricole, complexe zootehnice și localitățile. S-a demonstrat că impactul activităților agricole asupra calității apelor freatice este mai puțin important decât influența activităților umane în gospodăriile individuale. Analiza datelor privind calitatea apei fântânilor [7, p. 116] din localitățile sătești arată că valorile medii ale durității, rezidului fix, sulfatilor, nitraților și seleniului depășesc valorile înregistrate în apele subterane, depășesc recomandările OMS de 13-25 ori pentru seleniu și nitrați, de 5-9 ori pentru duritate, reziduu fix, sulfati.

ensures better protection of public health.

Currently, one of the most common water quality problems is nitrogen and phosphorus pollution, caused by the excessive use of fertilizers. These obviously affect groundwater and lead to the eutrophication of freshwater and marine ecosystems. Water pollution contributes to pesticides, as well as micropollutants, such as heavy metals, pharmaceuticals and nanomaterials. The sources of pollution with nitrogen compounds are animal digestion, unclean waste water, improperly stored household and industrial waste and excess nitrogen fertilizers.

According to official information, water pollution in the Republic of Moldova is determined by outdated wastewater treatment plants, the main factor of surface water pollution in the Republic of Moldova. Improperly filtered wastewater affects soil and aquatic life, which have increasingly difficult living conditions. On the territory of the country there are 183 treatment plants, of which 143 are operating inefficiently, ie over 78% need capital repairs or replacement with new stations, data presented by the State Ecological Inspectorate shows.

For Moldova, a priority issue is the state of groundwater resources. Deep groundwater is widely used for centralized feeding of population and public institutions in localities and industrial enterprises. At the same time, almost all the rural population and a good part of the urban population rely on the use of well water. As a result, the life and health of 2.5 million people in Moldova depends directly on the quality of groundwater [2, p. 125].

Traditionally it is considered that the main sources of groundwater pollution [5, p. 49] are primarily agricultural activities, zootechnical complexes and localities. It has been shown that the impact of agricultural activities on groundwater quality is less important than the influence of human activities on individual households. The analysis of the data regarding the water quality of the wells in the village localities shows that the average values of hardness, fixed residue, sulphates, nitrates and selenium exceed the values recorded in groundwater, exceed the WHO recommendations 13-25 times for selenium and nitrates, 5-9 times for hardness, fixed residue, sulphates. Thus,

Astfel, poluarea apelor freatice cu compuși menționați mai sus apare deosebit de serioasă. Conținutul de fluor, cloruri și mangan în apa fântânilor [6, p. 204], de asemenea, deseori depășește nivelurile recomandate de OMS, însă într-un grad mai redus.

Poluarea microbiologică a fântânilor sătești este extrem de puternică. Aceasta reprezintă un pericol real al apariției unor infecții patogene în rândul populației (diaree, dizenterie, holeră, hepatită virală). Pesticidele au fost deversate în apele freatice doar sub formă de urme, în concentrații mult mai mici decât concentrațiile maxime admisibile. Totuși o posibilă influență negativă a lor asupra sănătății populației nu poate fi exclusă, întrucât standardele naționale pentru majoritatea acestor substanțe sunt mai puține decât standardele internaționale în vigoare.

Apa este considerată un mediu de tranzit pentru poluanți, unul din mediile în care aceștia se propagă foarte repede și parcurg distanțe mari. Degradarea calității apelor este nu numai o problemă locală sau națională, ci a căpătat un caracter regional, global. Într-un cuvânt, poluarea apei nu cunoaște frontiere naționale.

Problema poluării transfrontaliere a fost abordată pentru prima dată abia în anii 1970. Până la acel moment poluarea apei a fost concepută ca fiind un fenomen local, iar reglementarea acestuia la nivel internațional nu era considerată o necesitate [8, p. 26].

Însă, odată cu perceperea fenomenului de circulație la distanțe relativ mari a poluanților din apă, precum și a consecințelor direct legate de acest fenomen, cum ar fi epidemii, care afectează atât sănătatea, cât și activitatea oamenilor, precum și vegetația, societatea internațională a ajuns la concluzia că este nevoie de reglementarea juridică a poluării transfrontaliere pe distanțe lungi.

În ceea ce ține însă de poluarea asupra mediului (apa ca parte componentă a mediului) în context transfrontalier, dezvoltarea cadrului internațional legal vizează Convenția de la Espoo (Finlanda) privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier din 25 februarie 1991.

Evaluarea impactului asupra mediului are la bază aplicarea principiilor dreptului internațional

the pollution of groundwater with the above-mentioned compounds appears to be particularly serious. Fluorine, chlorine and manganese content in well water also often exceeds WHO recommended levels, but to a lesser extent.

The microbiological pollution of the village wells is extremely strong. This represents a real danger of pathogenic infections among the population (diarrhea, dysentery, cholera, viral hepatitis). Pesticides were detected in groundwater only in the form of traces, in concentrations much lower than the maximum permissible concentrations. However, a possible negative influence on their population health cannot be ruled out, as national standards for most of these substances are lower than the international standards in force.

Water is considered a transit environment for pollutants, one of the environments where they propagate very fast and travel great distances. The degradation of water quality is not only a local or national problem, but has acquired a regional, global character. In a word, water pollution knows no national borders.

The issue of cross-border pollution was first tackled only in the 1970s. Until then, water pollution was conceived as a local phenomenon, and its regulation at international level was not considered a necessity.

However, with the perception of the phenomenon of circulation at relatively large distances of water pollutants, as well as of the consequences directly related to this phenomenon, such as epidemics, which affect both the health and the activity of the people, as well as the vegetation, the international society has arrived to the conclusion that there is a need for legal regulation of cross-border pollution over long distances.

However, with regard to environmental pollution (water as part of the environment) in a transboundary context, the development of the international legal framework concerns the Espoo Convention (Finland) on environmental impact assessment in a transboundary context of 25 February 1991.

The environmental impact assessment is based on the application of the principles of international environmental law, such as: the principle

al mediului, cum ar fi: principiul răspunderii statelor pentru încălcarea unui drept internațional, fapt ce antrenează răspunderea statelor pentru aceste fapte. Or, în acest sens caracterul transfrontalier urmează să fie pus în evidență reieșind din faptul că violarea unui drept internațional, care are drept consecință un impact negativ asupra mediului, se răsfrânge asupra mai multor teritorii. Anume din acest considerent era necesară stabilirea unei reglementări la nivel internațional pentru a evalua impactul asupra mediului.

Potrivit art.2 alin.(1) al Convenției, părțile vor lua, individual sau împreună, toate măsurile adecvate și eficiente pentru prevenirea, reducerea și controlul impactului transfrontalier, negativ semnificativ, pe care activitățile propuse îl produc asupra mediului. Totodată, alin.(2) al articolului nominalizat impune în sarcina statelor obligația de a stabili măsurile juridice, administrative sau de altă natură, necesare pentru aplicarea prevederilor acestei Convenții, inclusiv pentru stabilirea unei proceduri de evaluare a impactului asupra mediului, care să permită participarea publicului la activitățile propuse ce pot cauza un impact transfrontalier negativ semnificativ asupra mediului, precum și la pregătirea documentației de evaluare a impactului asupra mediului.

Republica Moldova a devenit parte la această Convenție privind evaluarea impactului asupra mediului înconjurător în context transfrontalier din 25.02.1991 prin Hotărârea Parlamentului nr.1546-XII din 23.06.1996 (în vigoare pentru Republica Moldova din 10 septembrie 1997).

Urmare a ratificării Convenției la nivel național au fost adoptate două legi, care sunt incidente procedurii de evaluare a impactului asupra mediului:

– Legea privind expertiza ecologică, nr.851 din 29.05.1996;

– Legea privind evaluarea impactului asupra mediului, nr.86 din 29.05.2014.

La fel, a fost emis un ordin al ministrului Mediului nr.9 din 10 februarie 2015 cu privire la implementarea capitolului III al Legii nr.86 din 29 mai 2014 privind evaluarea impactului asupra mediului.

Legislația națională prevede procedura de

of the responsibility of the states for violating an international law, which entails the responsibility of the states for these facts. However, in this sense the cross-border character is to be highlighted by the fact that the violation of an international law, which has as a consequence a negative impact on the environment, is spread over several territories. This is why it was necessary to establish an international regulation to assess the impact on the environment.

According to article 2 paragraph (1) of the Convention, the parties will take, individually or together, all the appropriate and effective measures to prevent, reduce and control the negative, significant cross-border impact that the proposed activities have on the environment. At the same time, paragraph (2) of the nominated article imposes on the states the obligation to establish the legal, administrative or other measures necessary for the application of the provisions of this Convention, including the establishment of a procedure for environmental impact assessment, allowing the participation to the proposed activities that can cause a significant negative transboundary impact on the environment, as well as the preparation of the environmental impact assessment documentation.

The Republic of Moldova became a party to this Convention on environmental impact assessment in a transboundary context of 25.02.1991 by Parliament Decision no. 1546-XII of 23.06.1996 (in force for the Republic of Moldova from 10 September 1997).

Following the ratification of the Convention at the national level, two laws were adopted, which are incidental to the environmental impact assessment procedure:

- Law on ecological expertise, no. 851 of May 29, 1996;

- Law on environmental impact assessment, no.86 of May 29, 2014.

Likewise, an order was issued by the Minister of the Environment no.9 of February 10, 2015 regarding the implementation of chapter III of the Law no.86 of May 29, 2014 regarding the environmental impact assessment.

The national legislation provides for the procedure for carrying out the environmental

efectuare a evaluării impactului asupra mediului, modalitatea de aducere la cunoștința publicului a activităților propuse. În această ordine de idei, menționăm că aducerea la cunoștința publicului, spre exemplu, reprezintă un element imperativ al activității de evaluare a impactului asupra mediului, iar evitarea acestei proceduri oferă dreptul de a contesta acțiunile efectuate, eventual, de a anula actele care au fost emise în vederea autorizării efectuării activităților propuse. Referindu-ne la legislația națională, identificăm o dublare a normelor care țin de evaluarea impactului asupra mediului, dat fiind faptul că de la ratificarea Convenției până la adoptarea Legii cu privire la evaluarea impactului asupra mediului, acestei proceduri îi era incidentă Legea cu privire la expertiza ecologică. Ulterior, odată cu adoptarea Legii cu privire la evaluarea impactului asupra mediului, logic ar fi abrogarea Legii din 1996 sau cel puțin comasarea normelor care se referă la efectuarea studiului privind impactul asupra mediului. Însă, în mod paradoxal, ambele legi sunt funcționale pe teritoriul Republicii Moldova, fapt ce pune în dificultate persoanele interesate de evaluarea impactului asupra mediului în cadrul unei activități propuse. Mai este de menționat că Legea privind evaluarea impactului asupra mediului transpune parțial Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene numărul L26 din ianuarie 2012). Expunerea parțială a acestei Directive în legislația națională trezește dubii privitor la corectitudinea testului de compatibilitate efectuat în procesul de armonizare a legislației.

În această ordine de idei, se impune, ca și recomandare sub aspect legislativ, evitarea dublei reglementări, care nu provoacă decât confuzie și nu sporește corectitudinea procesului de evaluare a impactului asupra mediului.

O altă convenție importantă în protecția apelor sub aspect transfrontalier este cea de la Helsinki, din 17 martie 1992 privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontaliere și a lacurilor internaționale, la care Republica Moldova a devenit parte în anul 1993 prin Ho-

impact assessment, the method of making the proposed activities known to the public. In this regard, we mention that making the public aware, for example, is an imperative element of the environmental impact assessment activity, and avoiding this procedure gives the right to challenge the actions taken, possibly to cancel the acts that were issued for the authorization of the proposed activities. Referring to the national legislation, we identify a doubling of the norms regarding the environmental impact assessment, given that from the ratification of the Convention to the adoption of the Law on environmental impact assessment, this procedure was subject to the Law on ecological expertise. Subsequently, with the adoption of the Law on environmental impact assessment, it would be logical to repeal the 1996 Law or at least to combine the rules regarding the conduct of the environmental impact study. But, paradoxically, both laws are functional on the territory of the Republic of Moldova, which makes it difficult for people interested in assessing the impact on the environment within a proposed activity. It is also worth mentioning that the Law on environmental impact assessment partly transposes Directive 2011/92 / EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment (published in the Official Journal of the European Union number L26 of January 2012). The partial exposition of this Directive in the national legislation raises doubts regarding the correctness of the compatibility test carried out in the process of harmonizing the legislation.

In the same order of ideas, it is necessary, as a recommendation from a legislative point of view, to avoid double regulation, which only causes confusion and does not increase the correctness of the environmental impact assessment process.

Another important convention in the protection of waters from a cross-border aspect is the one from Helsinki, of March 17, 1992 on the protection and use of transboundary watercourses and international lakes, to which the Republic of Moldova became a party in 1993 by the Decision of the Parliament of the Republic of Moldova no.

tărârea Parlamentului R. Moldova nr.1546-XII din 23.06.1993. La fel, prin Legea nr.207 din 29.07.2005 Republica Moldova a ratificat Protocolul privind apa și sănătatea.

Prevederile Convenției privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a fluviului Dunărea (Convenția pentru protecția fluviului Dunărea), adoptată la Sofia la 29 iunie 1994, ratificată de Parlamentul Republicii Moldova prin Hotărârea nr.323-XIV din 17 martie 1999, are ca scop protecția mediului ambiant în bazinul Dunării, iar acest fapt a contribuit la apariția Legii privind plata pentru poluarea mediului, nr.1540 din 25.02.1998 și a Legii apelor, nr.272 din 23.12.2011. Prin intermediul Convenției privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a fluviului Dunărea și a programelor ei a fost facilitată dezvoltarea colaborării bilaterale și multilaterale în domeniul protecției resurselor de apă, teritoriilor înmlăștinite și diversității hidrologice a Dunării și a regiunii Mării Negre.

Al doilea tratat important, la care R. Moldova este parte, care are ca obiect protecția și utilizarea durabilă a fluviului Dunărea este Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a apelor Prutului și Dunării, semnat pe 28 iunie 2010, la Chișinău.

Astfel, implicarea Republicii Moldova, în calitatea sa de stat riveran, este absolut necesară și valoroasă, prin dezvoltarea cadrului național legal care să contribuie la crearea rețelelor universale și la dezvoltarea sistemelor de prevenire a riscurilor naturale, la prevenirea poluării bazinului dunărean etc.

La nivel internațional era necesară instituirea unei reglementări comune tuturor domeniilor care vizează mediul prin fortificarea dreptului la informație, dreptului de participare la luarea deciziilor, precum și a accesului la justiție.

În această ordine de idei, reieșind din necesitățile enumerate anterior, Convenția Comisiei Economice Europene a Organizației Națiunilor Unite (CEE a ONU) privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu (cunoscută și sub denumirea Convenția de la Aarhus) a

.1546-XII of 23.06.1993. Similarly, by Law no. 207 of 29.07.2005 the Republic of Moldova ratified the Protocol on water and health.

The provisions of the Convention on Cooperation for the Protection and Sustainable Use of the Danube River (Convention for the Protection of the Danube River), adopted in Sofia on June 29, 1994, ratified by the Parliament of the Republic of Moldova by Decision No.323-XIV of March 17, 1999, is intended to protect the environment in the Danube basin, and this fact contributed to the emergence of the Law on the payment for environmental pollution, no. 1540 of 25.02.1998 and of the Water Law, no. 272 of 23.12.2011. Through the Convention on Cooperation for the Protection and Sustainable Use of the Danube River and its programs, it was facilitated the development of bilateral and multilateral cooperation in the field of water resources protection, inland areas and the hydrological diversity of the Danube and the Black Sea region.

The second important treaty, to which Moldova is a party, whose object is the protection and sustainable use of the Danube River is the Agreement between the Government of the Republic of Moldova and the Government of Romania on cooperation for the protection and sustainable use of the waters of the Prut and Danube, signed on June 28 2010, in Chisinau.

Thus, the involvement of the Republic of Moldova, in its capacity as a riparian state, is absolutely necessary and valuable, by developing the national legal framework that will contribute to the creation of universal networks and to the development of natural risk prevention systems, the prevention of pollution of the Danube basin, etc.

At international level, it was necessary to establish a common regulation for all the fields that concern the environment by strengthening the right to information, the right to participate in decision making, as well as access to justice.

In this sense, based on the needs listed above, the Convention of the European Economic Commission of the United Nations (UNECE) on access to information, public participation in decision-making and access to justice in environmental matters (also known as the Aarhus Convention) was opened for signature on June 25,

fost deschisă spre semnare la 25 iunie 1998, în cadrul celei de-a IV-a Conferințe Ministeriale „Mediu pentru Europa” desfășurată în localitatea Aarhus din Danemarca [24, p. 59].

Convenția își are originea în Declarația asupra mediului și dezvoltării, semnată la Summitul Mondial de la Rio încă în 1992, și este consacrată realizării Principiului 10 al Declarației de la Rio, adoptată de 172 de guverne.

La 25 iunie 1998 Convenția a fost semnată de 39 de state, de Uniunea Europeană și a intrat în vigoare la 30 octombrie 2001. Republica Moldova a fost prima care a ratificat Convenția din 7 aprilie 1999 prin Hotărârea Parlamentului nr.346-XIV din 7 aprilie 1999.

Elaborarea și promovarea Convenției privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului – Convenția de la Aarhus – a constituit un progres enorm în vederea dezvoltării bazei juridice internaționale în domeniu [3, p. 256].

Asigurarea calității apelor a fost extinsă prin aprobarea mai multor directive ale Parlamentului European și ale Consiliului Europei nr. 98/83/CE a Consiliului din 3 noiembrie 1998 privind calitatea apei destinate consumului uman, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L 330 din 5 decembrie 1998; nr. 2000/60/CE din 23 octombrie 2000 privind stabilirea unui cadru de politică comunitară în domeniul resurselor de apă; nr. 2006/7/CE din 15 februarie 2006 privind gestionarea calității apei pentru scăldat; nr. 2007/60/CE din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații; nr. 2008/105/CE din 16 decembrie 2008 privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei, creează cadrul legal necesar gestionării, protecției și folosinței apelor și transpune parțial Directiva 2013/51/Euratom a Consiliului din 22 octombrie 2013 de stabilire a unor cerințe de protecție a sănătății populației în ceea ce privește substanțele radioactive din apa destinată consumului uman, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 296 din 7 noiembrie 2013.

În condițiile perfecționării legislației Republicii Moldova în vederea armonizării acesteia cu legislația Uniunii Europene, sunt necesare refor-

1998, during the 4th Ministerial Conference „Environment for Europe” held in Aarhus in Denmark [24, p. 59].

The Convention originates from the Declaration on Environment and Development, signed at the Rio World Summit in 1992, and is dedicated to the implementation of Principle 10 of the Rio Declaration, adopted by 172 governments.

On June 25, 1998 the Convention was signed by 39 states, by the European Union and entered into force on October 30, 2001. The Republic of Moldova was the first to ratify the Convention of April 7, 1999 by Parliament Decision No. 346-IV of April 7, 1999.

The development and promotion of the Convention on access to information, justice and public participation in environmental decision-making - the Aarhus Convention - has been a huge step towards developing the international legal base in the field [3, p. 256].

Water quality assurance has been extended by approving several directives of the European Parliament and the Council of Europe no. 98/83 / EC of 3 November 1998 on the quality of water intended for human consumption, published in the Official Journal of the European Communities L 330 of 5 December 1998; no. 2000/60 / EC of 23 October 2000 on establishing a Community policy framework in the field of water resources; no. 2006/7 / EC of 15 February 2006 on bathing water quality management; no. 2007/60 / EC of 23 October 2007 on flood risk assessment and management; no. 2008/105 / EC of 16 December 2008 on environmental quality standards in the field of water, creates the legal framework needed for water management, protection and use and partially transposes Council Directive 2013/51 / Euratom of 22 October 2013 establishing certain water quality requirements for protection of the health of the population with regard to radioactive substances in water intended for human consumption, published in the Official Journal of the European Union L 296 of 7 November 2013.

In the conditions of the improvement of the legislation of the Republic of Moldova in order to harmonize it with the law of the European Union, legislative and institutional reforms are necessary

me legislative și instituționale pentru îndeplinirea prevederilor Acordului de Asociere Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, care a fost semnat la data de 27 iunie 2014 în Bruxelles, Belgia [1]. Acordul a fost ratificat de Parlamentul Republicii Moldova la data de 2 iulie 2014 și de Parlamentul European la data de 13 noiembrie 2014, în special cu referință la:

– art.86 din Capitolul 16 „Mediul înconjurător”, că protecția sporită a mediului va aduce beneficii cetățenilor și întreprinderilor din UE și din Republica Moldova, inclusiv prin îmbunătățirea sănătății publice, prin conservarea resurselor naturale, prin sporirea eficienței economice și ecologice, prin integrarea mediului în alte domenii de politică, precum și prin utilizarea de tehnologii moderne, mai curate, care să contribuie la modele de producție mai sustenabile;

– art.87 lit.c) din Capitolul 16 „Mediul înconjurător”, care prevede cooperarea părților ce vizează conservarea, protejarea, îmbunătățirea și reabilitarea calității mediului, protecția sănătății umane, utilizarea durabilă a resurselor naturale și promovarea măsurilor la nivel internațional pentru a aborda problemele legate de mediu la nivel regional sau global pentru a aborda problemele legate de calitatea apei și gestionarea resurselor de apă, inclusiv gestionarea riscurilor de inundații, deficitul de apă și seceta;

– art.87 lit.l) din Capitolul 16 „Mediul înconjurător”, care prevede cooperarea părților în domeniul sistemelor de monitorizare și de informare în domeniul mediului;

– art.89 lit.b) din Capitolul 16 „Mediul înconjurător”, care prevede că cooperarea include printre altele și obiective, elaborarea unor strategii sectoriale privind calitatea apei și gestionarea resurselor de apă;

– art.110 alin.2 din Capitolul 20 „Dezvoltarea regională, cooperarea la nivel transfrontalier și regional”, care prevede că părțile își sporesc cooperarea transfrontalieră vizând restabilirea navigației pe râul Prut, ceea ce va conduce la prevenirea inundațiilor în bazinul hidrografic al râului, la îmbunătățirea calității apei și a irigațiilor

in order to fulfill the provisions of the Association Agreement of the Republic of Moldova on the one hand, and the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand, which was signed on 27 June 2014 in Brussels, Belgium [1]. The agreement was ratified by the Parliament of the Republic of Moldova on July 2, 2014 and by the European Parliament on November 13, 2014, in particular with reference to:

– Article 86 of Chapter 16 „The environment”, that the increased protection of the environment will benefit citizens and businesses in the EU and in the Republic of Moldova, including by improving public health, by conserving natural resources, by increasing economic and ecological efficiency, by integrating environment in other policy areas, as well as through the use of cleaner modern technologies that contribute to more sustainable production models;

– art.87 letter c) of Chapter 16 „The environment”, which provides for the cooperation of the parties aimed at preserving, protecting, improving and rehabilitating the quality of the environment, the protection of human health, the sustainable use of natural resources and the promotion of measures at international level to address environmental issues at regional or global level to address issues of water quality and water resource management, including flood risk management, water shortage and drought;

– art.87 letter.l) of Chapter 16 „The environment”, which provides for the cooperation of the parties in the field of environmental monitoring and information systems;

– art.89 letter b) of Chapter 16 „Environment”, which provides that the cooperation includes among others and objectives the elaboration of sectoral strategies regarding the quality of the water and the management of the water resources;

– art.110 paragraph 2 of Chapter 20 „Regional development, cross-border and regional cooperation”, which provides that the parties increase their cross-border cooperation aimed at restoring navigation on the Prut River, which will lead to flood prevention in the river’s basin,

agricole, la intensificarea activităților economice;

- art.113 din Capitolul 21 „Sănătatea Publică”, care prevede cooperarea părților în domeniul sănătății publice pentru a ridica nivelul siguranței sănătății publice și al protecției sănătății umane ca o condiție prealabilă pentru dezvoltare durabilă și creștere economică.

Precum și întru transpunerea:

- Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei astfel cum a fost modificată prin Decizia nr. 2455/2001/CE;

- Directiva 2007/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații;

- Directiva 91/271/CEE a Consiliului din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale astfel cum a fost modificată prin Directiva 98/15/CE și prin Regulamentul (CE) nr. 1882/2003;

- Directiva 98/83/CE a Consiliului din 3 noiembrie 1998 privind calitatea apei destinate consumului uman, astfel cum a fost modificată prin Regulamentul (CE) nr. 1882/2003;

- Directiva 91/676/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, astfel cum a fost modificată prin Regulamentul (CE) nr. 1882/2003.

Perfecționarea legislației naționale în vederea armonizării acesteia cu legislația Uniunii Europene va permite Republicii Moldova să participe cu drepturi depline la atragerea asistenței tehnice, consultative și juridice pentru implementarea acestui Acord și, respectiv, va contribui la implementarea tratatelor internaționale ratificate de Republica Moldova.

Legislația națională este condiționată de necesitatea promovării politicii naționale a statului în domeniul armonizării legislației naționale cu legislația Uniunii Europene și realizării acordurilor internaționale la care Republica Moldova este parte în domeniul protecției mediului, precum și de necesitatea promovării politicii privind calitatea apelor orientate spre prevenirea, diminuarea

to improve the quality of water and agricultural irrigation, to intensify economic activities

- Article 113 of Chapter 21 „Public Health”, which provides for the cooperation of the parties in the field of public health in order to raise the level of public health safety and human health protection as a precondition for sustainable development and economic growth.

As well as in transposition:

- Directive 2000/60 / EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2000 establishing a Community water policy framework as amended by Decision no. 2455/2001/ EC;

- Directive 2007/60 / EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2007 on the assessment and management of flood risks;

- Council Directive 91/271 / EEC of 21 May 1991 on the treatment of urban waste water as amended by Directive 98/15 / EC and Regulation (EC) no. 1882/2003;

- Council Directive 98/83 / EC of 3 November 1998 on the quality of water intended for human consumption, as amended by Regulation (EC) no. 1882/2003;

- Council Directive 91/676 / EEC of 12 December 1991 on the protection of waters against pollution with nitrates from agricultural sources, as amended by Regulation (EC) no. 1882/2003.

The improvement of the national legislation in order to harmonize it with the European Union legislation will allow the Republic of Moldova to participate with full rights in attracting the technical, consultative and legal assistance for the implementation of this Agreement, and will respectively contribute to the implementation of the international treaties ratified by the Republic of Moldova.

The national legislation is conditioned by the need to promote the national policy of the state in the field of harmonization of the national legislation with the European Union legislation and the achievement of the international agreements to which the Republic of Moldova is part in the field of environmental protection, as well as of the need to promote the policy on the qual-

și monitorizarea efectelor ecologice substanțiale.

Un loc important în politica statului trebuie să-l ocupe soluționarea problemelor de mediu, fapt confirmat de art. 37 din Constituția Republicii Moldova [4], care garantează dreptul fiecărui cetățean la un mediu înconjurător sănătos.

Acest drept constituțional reprezintă temelia cadrului politico-juridic, de la care pornesc direcțiile strategice din domeniul protecției mediului, utilizării durabile a resurselor naturale, garantarea securității ecologice și integrarea aspectelor de protecție a mediului în politicile sectoriale.

La fel, Constituția Republicii Moldova stabilește în art. 34 alin.(1) că „dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit”. Iar art. 37 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova precizează că persoanele fizice și juridice răspund pentru daunele pricinuite sănătății și avutului unei persoane ca urmare a unor contravenții ecologice. Ceea ce ne face să nu fim de acord cu finalul acestui conținut, deoarece aceste persoane trebuie să răspundă pentru cauzarea de daune pricinuite ca urmare și a unor infracțiuni ecologice. Toate acestea spuse considerăm că trebuie să fie luate în considerare la modul cel mai serios de legiuitorul Republicii Moldova.

Conducerea Republica Moldova la capitolul perfecționarea legislației naționale în vederea armonizării acesteia cu legislația Uniunii Europene nu a stat indiferentă și prin Strategia Națională de Dezvoltare (SND) „Moldova 2020” aprobată de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr.166 din 11.07.2012, s-a obligat să depună toate eforturile necesare pentru asigurarea tranziției spre o dezvoltare economică verde, care promovează principiile dezvoltării durabile și contribuie la reducerea sărăciei, inclusiv prin asigurarea unei guvernări mai bune în domeniul dezvoltării durabile, prin integrarea și fortificarea aspectelor protecției mediului în toate domeniile de dezvoltare social-economică a țării.

Însă domeniul protecției mediului nu a fost printre prioritățile Guvernului Republicii Moldova și nu s-a regăsit în SND „Moldova 2020”. Analiza priorităților de dezvoltare economică in-

ity of the water oriented towards the prevention, diminution and monitoring of substantial ecological effects.

An important place in the politics of the state must occupy the solution of environmental problems, fact confirmed by art. 37 of the Constitution of the Republic of Moldova [4], which guarantees the right of every citizen to a healthy environment.

This constitutional right is the foundation of the political-legal framework, from which the strategic directions in the field of environmental protection, the sustainable use of natural resources, the guarantee of ecological security and the integration of the environmental protection aspects in the sectoral policies start.

Similarly, the Constitution of the Republic of Moldova establishes in art. 34 paragraph (1) that „the right of the person to have access to any information of public interest cannot be restricted”. And art. 37 paragraph (4) of the Constitution of the Republic of Moldova specifies that natural and legal persons are liable for damages due to the health and damage of a person as a result of ecological contraventions. Which causes us to disagree with the end of this content, because these people must be held responsible for causing damages as a result of ecological crimes. All this said we consider that they must be considered in the most serious way by the legislator of the Republic of Moldova.

The leadership of the Republic of Moldova regarding the improvement of the national legislation in order to harmonize it with the law of the European Union was not indifferent also by the National Development Strategy (SND) „Moldova 2020” approved by the Parliament of the Republic of Moldova by Law no.166 of 11.07.2012, it was obliged to make every effort to ensure the transition to green economic development, which promotes sustainable development principles and contributes to poverty reduction, including by ensuring better governance in the field of sustainable development, by integrating and strengthening environmental protection issues in all areas of social development -economic of the country.

However, the field of environmental pro-

cluse în SND „Moldova 2020” a constatat că doar prioritățile „Investiții publice în infrastructura de drumuri naționale și locale” și „Diminuarea consumului de energie prin sporirea eficienței energetice” reflectă anumite aspecte legate de mediu ce țin de emisiile de substanțe nocive de la consumul carburanților și de emisiile de gaze cu efect de seră, în cazul pierderilor de energie termică.

Printr-o analiză la nivelul ariilor de politici, Cancelaria de Stat, cu suportul ONU, relevă că cele mai mari discrepanțe se atestă pentru domeniul de politici „Mediu” (Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă 6, 7, 13, 15 și 15), care sunt reflectate destul de slab în SND „Moldova 2020” – 85% și, respectiv, 78% din ținte nu sunt corelate cu SND [21].

La momentul actual unicul document orientat spre asigurarea calității apelor este Strategia de mediu pentru anii 2014-2023 [11], care prevede o transpunere mai complexă a prevederilor directivelor Uniunii Europene de mediu, unde ca urmare vor fi elaborate proiecte de legi speciale ca legea cu privire la apa potabilă; îmbunătățirea calității a cel puțin 50% din apele de suprafață prin implementarea sistemului de management al bazinelor hidrografice; asigurarea accesului, până în anul 2023, a circa 80% din populație la sisteme și servicii sigure de alimentare cu apă și a circa 65 % la sisteme și servicii de canalizare. Viziunea strategică a documentului de politică în domeniul mediului este asigurarea unei protecții durabile a mediului prin dezvoltarea unui cadru instituțional și de politici eficiente în domeniu.

Bazele politicii de mediu la etapa de tranziție la economia de piață au fost puse de Legea privind protecția mediului înconjurător, nr.1515-XII din 16.06.1993 [15]. Această lege vizează în mod direct securitatea ecologică a populației, utilizarea rațională a resurselor naturale, precum și conservarea naturii și protecția mediului.

Legea apelor, nr.272 din 23.12.2011, are drept obiective gestionarea și protecția apelor de suprafață și a celor subterane, inclusiv măsurile de prevenire și de combatere a inundațiilor, a eroziunii și măsurile de contracarare a secetei și a deșertificării și activitățile care au impact asupra apelor de suprafață și a celor subterane, inclusiv

protecția nu a fost printre prioritățile Guvernului Republicii Moldova și nu a fost găsită în SND „Moldova 2020”. Analiza priorităților dezvoltării economice incluse în SND „Moldova 2020” a găsit că doar prioritățile „Investiții publice în infrastructura de drumuri naționale și locale” și „Reducerea consumului de energie prin sporirea eficienței energetice” reflectă anumite aspecte legate de mediu ce țin de emisiile de substanțe nocive de la consumul carburanților și de emisiile de gaze cu efect de seră, în cazul pierderilor de energie termică.

Printr-o analiză la nivelul ariilor de politici, Cancelaria de Stat, cu suportul ONU, relevă că cele mai mari discrepanțe se atestă pentru domeniul de politici „Mediu” (Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă 6, 7, 13, 15 și 15), care sunt reflectate destul de slab în SND „Moldova 2020” – 85% și, respectiv, 78% din ținte nu sunt corelate cu SND [21].

La momentul actual unicul document orientat spre asigurarea calității apelor este Strategia de mediu pentru anii 2014-2023 [11], care prevede o transpunere mai complexă a prevederilor directivelor Uniunii Europene de mediu, unde ca urmare vor fi elaborate proiecte de legi speciale ca legea cu privire la apa potabilă; îmbunătățirea calității a cel puțin 50% din apele de suprafață prin implementarea sistemului de management al bazinelor hidrografice; asigurarea accesului, până în anul 2023, a circa 80% din populație la sisteme și servicii sigure de alimentare cu apă și a circa 65 % la sisteme și servicii de canalizare. Viziunea strategică a documentului de politică în domeniul mediului este asigurarea unei protecții durabile a mediului prin dezvoltarea unui cadru instituțional și de politici eficiente în domeniu.

Bazele politicii de mediu la etapa de tranziție la economia de piață au fost puse de Legea privind protecția mediului înconjurător, nr.1515-XII din 16.06.1993 [15]. Această lege vizează în mod direct securitatea ecologică a populației, utilizarea rațională a resurselor naturale, precum și conservarea naturii și protecția mediului.

Legea apelor, nr.272 din 23.12.2011, are drept obiective gestionarea și protecția apelor de suprafață și a celor subterane, inclusiv măsurile de prevenire și de combatere a inundațiilor, a eroziunii și măsurile de contracarare a secetei și a deșertificării și activitățile care au impact asupra apelor de suprafață și a celor subterane, inclusiv

captarea și folosința apei, deversarea apelor uzate și a poluanților, alte activități care ar putea dăuna calității apelor [19].

În Legea cu privire la resursele naturale, nr.1102 din 06.02.1997, sunt stabilite principiile de bază ale gestiunii resurselor naturale prin activitate de reglementare, evidență și control al utilizării și reproducerii lor. Printre principiile de bază sunt stipulate: asigurarea unei folosiri durabile (ce nu duce la degradare) a acestora; prevenirea efectelor negative ale activității economice asupra resurselor naturale [16].

Legea cu privire la activitatea hidrometeorologică, nr.1536-XIII din 25.02.1998, prevede sarcinile Serviciului Hidrometeorologic de Stat, care este instituția abilitată la nivel național. Prin intermediul acestei instituții la nivel național acesta efectuează ținerea, în comun cu organele interesate ale ministerelor și departamentelor, a evidenței de stat a resurselor acvatice potrivit indicilor cantitativi și calitativi și utilizarea acestora conform unui sistem unic, ținerea cadastrului apelor [18].

Noua lege privind calitatea apei potabile, nr.182 din 19 decembrie 2019, are drept obiectiv protecția sănătății umane împotriva efectelor nefaste ale contaminării apei potabile prin asigurarea inofensivității și purității acesteia și stabilește cadrul legal privind calitatea apei potabile, precum și măsurile din partea autorităților responsabile pentru asigurarea conformității calității apei potabile [20].

Problema protecției mediului înconjurător în Republica Moldova este asigurată atât la nivel legislativ-normativ, cât și la nivel instituțional satisfăcător. După mai multe reformări instituționale controlul ecologic de stat revine în totalitate Inspectoratului pentru Protecția Mediului, care este instituția publică de nivel național cu structuri desconcentrate în teritoriu în conformitate cu divizarea teritorial-administrativă a țării. După reforma instituțională a Inspectoratului, care a modificat structura și câmpul de atribuții, activitatea s-a axat mai mult pe inspecție și control ecologic. Inspectoratul, începând cu 15 octombrie 2018 activează conform Hotărârii Guvernului nr. 548 din 13.06.2018 cu privire la

to counter drought and desertification and their activities. impact on surface and groundwater, including water capture and utilization, wastewater and pollutant discharge, other activities that could adversely affect water quality [19].

In the Law on natural resources, no 1102 of 06.02.1997, the basic principles of the management of natural resources are established through activity of regulation, records and control of their use and reproduction. Among the basic principles are stipulated: ensuring a sustainable use (which does not lead to degradation); the prevention of the negative effects of the economic activity on the natural resources [16].

The law on hydrometeorological activity, no. 1536-XIII of 25.02.1998, stipulates the tasks of the State Hydrometeorological Service, which is the nationally authorized institution. Through this institution at national level, it carries out, together with the interested bodies of the ministries and departments, the state record of the aquatic resources according to the quantitative and qualitative indices and their use according to a unique system, the keeping of the water cadastre [18].

The new law on drinking water quality, no.182 of December 19, 2019, aims to protect human health against the adverse effects of drinking water contamination by ensuring its harmlessness and purity and establishes the legal framework for drinking water quality, as well as the measures by the responsible authorities to ensure the conformity of the quality of the drinking water [20].

The problem of environmental protection in the Republic of Moldova is ensured both at the legislative-normative level and at a satisfactory institutional level. After several institutional reforms, the ecological control of the state is entirely the responsibility of the Inspectorate for Environmental Protection, which is the public institution of national level with structures deconcentrated in the territory according to the territorial-administrative division of the country. After the institutional reform of the Inspectorate, which changed the structure and the field of attributions, the activity focused more on ecological inspection and control. The Inspectorate, starting with October 15, 2018, activates according to the Government Decision no. 548 of 13.06.2018 regarding the or-

organizarea și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului (IPM) ce se axează mai mult pe inspectare și control ecologic.

Conform acestui act normativ din atribuțiile Inspectoratului au decăzut expertiza ecologică de stat a activităților economice preconizate, reglementarea și autorizarea utilizării resurselor naturale, astfel, eliberarea actelor permissive a trecut la Agenția de Mediu nou-creată. Inspectoratul pe viitor va efectua inspectarea și controlul ecologic de stat la toate componentele de mediu – aer, apă, floră, faună, resurse minerale, gestiunea deșeurilor. Astfel, IPM va fi principalul subiect al dreptului ecologic, care va constata și va examina contravențiile de mediu, va aplica sancțiunile de mediu și calcula prejudiciul cauzat.

În urma acestei analize este clar că modernizarea politicii și legislației în domeniul asigurării calității apelor va prezenta o provocare majoră pentru Republica Moldova.

În general, documentele generale de politici de dezvoltare a sectoarelor-cheie a economiei naționale duc lipsă de prioritizare a acțiunilor și sunt puțin orientate spre ameliorarea mediului, documentele de politici nu stabilesc ținte cuantificabile de asigurare a calității apelor.

Domeniul protecției mediului nu a fost printre prioritățile guvernelor din Republica Moldova și nu s-a regăsit în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”. În rezultat, au fost alocate resurse bugetare modeste pentru crearea infrastructurii de mediu. În același timp, legislația de mediu era promovată cu dificultate sau modificată la nivel de Guvern și Parlament, dar nu în favoarea protecției mediului, ci pentru protecția intereselor unor reprezentanți din sectorul de afaceri.

Chiar în conținutul strategiei este menționat că asigurarea unei creșteri economice calitative prin eliminarea constrângerilor critice și reducerea sărăciei reprezintă efecte scontate pe termen scurt. Pe termen mediu și lung, preocuparea fundamentală a autorităților ține de promovarea bunăstării – un concept care înglobează diferite aspecte ale dezvoltării, printre care se numără și sănătatea publică, securitatea personală, accesul la cultură și, nu în ultimul rând, un mediu ambiant curat.

organization and functioning of the Inspectorate for Environmental Protection (IPM) which focuses more on ecological inspection and control.

According to this normative act from the attributions of the Inspectorate, the ecological state expertise of the expected economic activities, the regulation and the authorization of the use of natural resources have decreased, thus, the issuing of permissive acts has passed to the newly created Environmental Agency. The future inspectorate will carry out state ecological inspection and control on all environmental components - air, water, flora, fauna, mineral resources, waste management. Thus, IPM will be the main subject of the ecological law, which will find and examine the environmental contraventions, apply the environmental sanctions and calculate the damage caused.

Following this analysis, it is clear that the modernization of the water quality policy and legislation will present a major challenge for the Republic of Moldova.

In general, the general documents of policies for the development of the key sectors of the national economy lack prioritization of the actions and are little oriented towards improving the environment, the policy documents do not set quantifiable targets for water quality assurance.

The field of environmental protection was not among the priorities of the governments of the Republic of Moldova and was not found in the National Development Strategy „Moldova 2020”. As a result, modest budgetary resources have been allocated for the creation of environmental infrastructure. At the same time, the environmental legislation was promoted with difficulty or modified at the level of Government and Parliament, but not in favor of environmental protection, but for the protection of the interests of some representatives of the business sector.

Even in the content of the strategy it is mentioned that ensuring a qualitative economic growth by eliminating the critical constraints and reducing poverty represent short-term effects. In the medium and long term, the fundamental concern of the authorities is to promote well-being - a concept that encompasses different aspects of development, including public health, personal security, access to culture and, last but not least,

Este cunoscut faptul că, în lipsa unui efort susținut, creșterea economică are un impact negativ asupra mediului drept urmare a sporirii poluării industriale și a creșterii consumului. Reglementările care au menirea să contracareze acest efect sunt tratate de către mediul de afaceri drept o povară excesivă. Însă, la nivelul politicilor naționale, caracterul durabil al creșterii economice este important în egală măsură.

În această ordine de idei, viziunea strategică a Guvernului pe termen mediu și lung este reconcilierea între necesitatea de dezvoltare economică accelerată și protecția mediului în conformitate cu standardele europene. Acest lucru va avea loc prin: (i) atingerea unei rate de dezvoltare economică care să permită finanțarea crescândă a măsurilor de protecție a mediului și (ii) reglementarea echilibrată a mediului de afaceri, atât din punctul de vedere al impactului economic, cât și din punctul de vedere al impactului asupra mediului [23].

Toate aceste strategii au întâmpinat și întâmpină dificultăți semnificative în realizarea lor. Motivul fundamental care determină o atare stare de lucruri, când cele mai importante documente de dezvoltare ramurală rămân a fi fără impact pentru țară, constă în lipsa de studii de fundamentare a obiectivelor formulate în aceste documente de politici. După părerea noastră, obiectivele stabilite sunt mai degrabă doleanțe, întrucât nu au în spate justificări financiare și organizatorice privind impactul social, tehnico-economic, capacitatea de a investi etc.

Așa cum am menționat mai sus, Republica Moldova, aflată în proces de negociere a acordului de asociere cu Uniunea Europeană (UE), și-a asumat o serie de angajamente în mai multe domenii pe baza alinierii legislației și standardelor naționale la legislația și standardele comunitare. Elaborarea și implementarea cu succes a Strategiei de alimentare cu apă și sanitație (2014-2028) [10] plasează serviciile publice de alimentare cu apă și sanitație în sfera activităților de interes economic general, așa cum sunt ele definite în Carta Verde a UE și încearcă să alinieze aceste servicii la conceptul european.

Necesitatea elaborării unei strategii noi,

a clean environment.

It is known that, in the absence of a sustained effort, economic growth has a negative impact on the environment as a result of increased industrial pollution and increased consumption. Regulations that are designed to counteract this effect are treated by the business environment as an excessive burden. But at the level of national policies, the sustainability of economic growth is equally important.

In this sense, the strategic vision of the Government in the medium and long term is the reconciliation between the need for accelerated economic development and the protection of the environment in accordance with European standards. This will be achieved by: (i) achieving an economic development rate that allows for increasing financing of environmental protection measures and (ii) balanced regulation of the business environment, both from the point of view of economic impact and from the point of view of the environmental impact [23].

All of these strategies have encountered significant difficulties in achieving them. The fundamental reason that determines such a state of affairs, when the most important documents of branch development remain without impact for the country, is the lack of studies to substantiate the objectives formulated in these policy documents. In our opinion, the objectives set are rather desires, as they do not have financial and organizational justifications for the social, technical-economic impact, the ability to invest, etc.

As mentioned above, the Republic of Moldova, which is in the process of negotiating the association agreement with the European Union (EU), has made a number of commitments in several areas based on aligning national legislation and standards with EU legislation and standards. Successful development and implementation of the Water Supply and Sanitation Strategy (2014-2028) [10] places the public water supply and sanitation services in the sphere of activities of general economic interest, as defined in the EU Green Charter and tries to align these services with the European concept.

The need to develop a new strategy, aligned with the current requirements of the company

aliniată la cerințele actuale ale societății și la legislația comunitară, a decurs din analiza și evaluarea rezultatelor obținute la implementarea Strategiei privind aprovizionarea cu apă și canalizarea localităților din Republica Moldova, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.662 din 13 iunie 2007, Programului de alimentare cu apă și de canalizare a localităților din Republica Moldova până în anul 2015, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1406 din 30 decembrie 2005, și Programului Național „Satul Moldovenesc”.

Strategia de alimentare cu apă și sanitație s-a bazat pe documente-cheie, aprobate la nivel național, cum sunt Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului; Concepția politicii de mediu, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.605 din 2 noiembrie 2001; Programul Național de asigurare a securității ecologice pentru anii 2007-2015, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 304 din 17 martie 2007; Strategia națională de dezvoltare regională pentru anii 2013-2015, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.685 din 4 septembrie 2013; Indicatorii-țintă și termenele de implementare din cadrul Protocolului Apa și Sănătatea, aprobați prin Ordinul comun al ministrului Sănătății și ministrului Mediului nr.17/115 din 19 februarie 2010).

În opinia noastră, Republica Moldova își respectă angajamentele privind armonizarea legislației naționale la legislația comunitară în conformitate cu Acordul de Asociere, după care va implementa și monitoriza convențiile internaționale ratificate cu relevanță pentru domeniul alimentării cu apă și sanitației.

Pentru a stimula domeniul alimentării cu apă și sanitației, accentul în îmbunătățirea cadrului de reglementare va fi pus pe armonizarea Directivei Cadru Apa 2000/60/CE, Directivei 91/271/CEE cu privire la tratarea apei uzate urbane și Directivei 98/83/CE privind calitatea apei destinată consumului uman, prin elaborarea și adoptarea prezentei Strategii, legii privind serviciile publice de alimentare cu apă și sanitație, actelor secundare la Legea Apelor nr.272 din 23 decembrie 2011 și altor acte legislative.

Standardele și normele tehnice din domeniul alimentării cu apă și sanitației vor fi revizuite,

and to the Community legislation, resulted from the analysis and evaluation of the results obtained when implementing the Strategy on water supply and sewerage in the Republic of Moldova, approved by Government Decision no. 662 of June 13, 2007, To the water supply and sewerage program of the localities in the Republic of Moldova until 2015, approved by the Government Decision no. 1406 from December 30, 2005, and to the National Program “The Moldovan Village”.

The strategy of water supply and sanitation was based on key documents, approved at national level, such as the Millennium Development Goals; The concept of the environmental policy, approved by the Parliament Decision no. 605 of November 2, 2001; The National Program for the assurance of ecological security for the years 2007-2015, approved by Government Decision no. 304 of March 17, 2007; The national strategy for regional development for the years 2013-2015, approved by the Government Decision no.685 of September 4, 2013; Target indicators and implementation deadlines within the Water and Health Protocol, approved by the Joint Order of the Minister of Health and the Minister of the Environment no. 17/115 of 19 February 2010).

In our opinion, the Republic of Moldova respects its commitments regarding the harmonization of the national legislation with the Community legislation in accordance with the Association Agreement, after which it will implement and monitor the international conventions ratified with relevance for the field of water supply and sanitation.

In order to stimulate the field of water supply and sanitation, the focus on improving the regulatory framework will be placed on the harmonization of the Water Framework Directive 2000/60 / EC, the Directive 91/271 / EEC on the treatment of urban waste water and the Directive 98/83 / EC regarding the quality of water intended for human consumption, by elaborating and adopting the present Strategy, the law on public water supply and sanitation services, the secondary acts to the Water Law no. 272 of December 23, 2011 and other legislative acts.

The standards and technical norms in the field of water supply and sanitation will be re-

adaptate și actualizate pentru a asigura abordări îmbunătățite pentru proiectarea, construcția și operarea infrastructurii sectorului alimentare cu apă și sanitație, a serviciilor și echipamentelor din domeniile identificate ca fiind critice prin generarea unor costuri inutile.

Constatăm cu satisfacție că în Republica Moldova s-a reușit o colaborare fructuoasă dintre Ministerul Sănătății și Ministerul Mediului în domeniul implementării în Republica Moldova a Protocolului privind Apa și Sănătatea al Convenției privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontaliere și a lacurilor internaționale (Helsinki, 17 martie 1992), la care țara noastră este parte din anul 2005. Protocolul privind Apa și Sănătatea este primul Acord Internațional adoptat, în special, pentru atingerea unui nivel adecvat de alimentare cu apă potabilă sigură și sanitație îmbunătățită pentru toți și pentru protecția eficientă a resurselor de apă, folosite ca surse de apă potabilă.

În cei 11 ani de colaborare a acestor ministere în cadrul Protocolului au fost atrași mulți parteneri de încredere, atât de nivel internațional, precum: Comisia Economică pentru Europa a Organizației Națiunilor Unite, Organizația Mondială a Sănătății/ Biroul regional pentru Europa, Agenția Elvețiană pentru Cooperare și Dezvoltare etc., cât și de nivel național: autorități publice centrale și locale, instituții și operatori, care prestează servicii de alimentare cu apă și de canalizare, organizații neguvernamentale din domeniu, savanți și publicul larg, care au contribuit la dezvoltarea unei ambianțe favorabile dintre cele două domenii importante pe care se sprijină Protocolul – Apa și Sănătatea. În urma acestei colaborări a fost elaborat și aprobat, prin Hotărârea Guvernului nr.1063 din 16 septembrie 2016, primul Program Național pentru implementarea Protocolului privind Apa și Sănătatea în Republica Moldova pentru anii 2016-2025, cu Planul de Acțiuni și țintele naționale la Protocol [12].

Suntem convinși că aprobarea acestui Program de către Guvernul Republicii Moldova va mobiliza, cu siguranță, responsabilii pentru realizarea obiectivelor stabilite, ca să depună eforturi pentru consolidarea sistemelor de sănătate,

revisit, adaptat și actualizat pentru a asigura abordări îmbunătățite pentru proiectarea, construcția și operarea infrastructurii sectorului alimentare cu apă și sanitație, a serviciilor și echipamentelor din domeniile identificate ca fiind critice prin generarea unor costuri inutile.

We find with satisfaction that in the Republic of Moldova a successful collaboration between the Ministry of Health and the Ministry of the Environment has been achieved in the field of implementation in the Republic of Moldova of the Protocol on Water and Health of the Convention on the protection and use of transboundary watercourses and international lakes (Helsinki, March 17, 1992), to which our country is part of 2005. The Protocol on Water and Health is the first International Agreement adopted, in particular, to achieve an adequate level of safe drinking water supply and improved sanitation for all and for the efficient protection of water resources, used as sources of drinking water.

In the 11 years of collaboration of these ministries under the Protocol, many trusted partners have been attracted, both internationally, such as: the Economic Commission for Europe of the United Nations, the World Health Organization / the Regional Office for Europe, the Swiss Agency for Cooperation and Development etc., as well as at national level: central and local public authorities, institutions and operators, providing water supply and sewerage services, non-governmental organizations in the field, scientists and the general public, who have contributed to the development a favorable atmosphere between the two important areas on which the Protocol - Water and Health is supported. As a result of this collaboration, the first National Program for the Implementation of the Protocol on Water and Health in the Republic of Moldova for the years 2016-2025 was elaborated and approved by the Government Decision no. 1063, with Action Plan and national targets for the Protocol [12].

We are convinced that the approval of this Program by the Government of the Republic of Moldova will certainly mobilize those responsible for achieving the set objectives, to make efforts to strengthen the health systems, impossible without a safe water for drinking, to improve the

imposibilă fără o apă sigură pentru băut, îmbunătățirea gestionării resurselor de apă și calității serviciilor de alimentare cu apă și sanitație, abordării viitoarelor riscuri pentru sănătate.

Pentru a facilita elaborarea indicatorilor-țintă de către părțile la Protocol, Organizația Mondială a Sănătății și CEE a ONU au adoptat Ghidul privind stabilirea indicatorilor-țintă, evaluarea progresului și raportare (nr. ECE/MP.WH/5 EUDHP1003944/4.2/2/1 UNECE și OMS/EURO, 2010), care stabilește 20 de domenii ale Protocolului privind elaborarea indicatorilor-țintă.

În conformitate cu articolul 6 al Protocolului, în Republica Moldova au fost aprobați indicatori-țintă și termene de control pentru 20 de domenii ale Protocolului, prin Ordinul comun al Ministerului Mediului și Ministerului Sănătății nr.91/704 din 20 octombrie 2010.

Pentru revizuirea indicatorilor-țintă și stabilirea unor noi termene de control privind realizarea acestora, a fost evaluată legislația națională existentă și politicile, strategiile și programele privind gestionarea resurselor de apă, alimentarea cu apă și sanitație și alte aspecte legate de aceste probleme.

Astfel, sectorul apă și sanitație are o insuficiență a cadrului normativ și standarde conforme celor ale Uniunii Europene, inclusiv pentru sistemele mici din mediul rural. Acest sector actualmente se bazează în mare parte pe norme și reguli în construcții (NRC, SNIIP și standarde de stat STAS, GOST), care au fost elaborate și aplicate în fosta Uniune Sovietică. Aceste acte sunt depășite și conduc la investiții capitale și costuri operaționale majorate, infrastructura devine supradimensionată.

Necesită restructurare și orientare spre standardele UE mecanismul de planificare, proiectare, construcție, expertizare, control și exploatarea a infrastructurii de apă și canalizare. Normele existente pentru proiectare includ prevederi comune pentru zonele urbane și rurale, supradimensionarea sistemelor rurale, cerințele înalte față de debitele antiincendiar și volumele de înmagazinare a apei. Unele tehnologii moderne de tratare/epurare a apelor uzate nu sunt prevăzute

management of water resources and the quality of services. of water supply and sanitation, addressing future health risks.

In order to facilitate the development of the target indicators by the parties to the Protocol, the World Health Organization and the UNECE have adopted the Guidance on setting the target indicators, assessing progress and reporting (no. ECE / MP.WH / 5 EUDHP1003944 / 4.2 / 2 / 1 UNECE and WHO / EURO, 2010), which establishes 20 areas of the Protocol regarding the elaboration of the target indicators.

In accordance with Article 6 of the Protocol, target indicators and control terms for 20 areas of the Protocol have been approved in the Republic of Moldova, by the joint Order of the Ministry of Environment and the Ministry of Health no.91 / 704 of October 20, 2010.

For the review of the target indicators and the establishment of new control terms regarding their achievement, the existing national legislation and policies, strategies and programs regarding water resources management, water supply and sanitation and other issues related to these issues were evaluated.

Thus, the water and sanitation sector has an insufficient normative framework and standards conforming to the European Union, including for small rural systems. This sector is currently largely based on norms and rules in construction (NRC, SNIIP and state standards STAS, GOST), which were developed and applied in the former Soviet Union. These documents are outdated and lead to increased capital investments and operational costs, the infrastructure becomes oversized.

Requires restructuring and orientation to EU standards the mechanism of planning, design, construction, expertise, control and operation of water and sewerage infrastructure.

Existing design norms include common provisions for urban and rural areas, oversizing rural systems being high requirements for firefighting and water storage volumes. Some modern wastewater treatment / treatment technologies are not provided by the existing norms, creating an obstacle in their implementation (for example, wastewater treatment plants such as built-up wetlands (ZUC), Ecosan-type toilets, etc.).

de normele existente, creînd un obstacol în implementarea acestora (de exemplu, stații de epurare a apelor uzate de tip zone umede construite (ZUC), toalete de tip Ecosan etc.).

Acquis-ul Uniunii Europene în domeniul apei este parțial armonizat prin adoptarea Legii apelor nr. 272 din decembrie 2011. Aproximarea insuficientă a legislației naționale la cea europeană este condiționată de lipsa experienței în acest domeniu și lipsa de resurse financiare pentru a pregăti baza implementării actelor normative armonizate. Pentru îmbunătățirea cadrului de reglementare este necesară aproximarea directivelor Uniunii Europene din domeniul apelor: 1) Directiva-cadru 2000/60/EC de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei; 2) Directiva 91/271/EEC privind epurarea apelor uzate urbane; 3) Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman; 4) Directiva 91/676/CEE privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole; 5) Directiva 2007/60/CE privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații.

Subliniem că recenta lege privind calitatea apei potabile, nr.182 din 19 decembrie 2019 stabilește cadrul legal privind calitatea apei potabile, precum și măsurile din partea autorităților responsabile pentru asigurarea conformității calității apei potabile [20]. Este o lege binevenită, însă ne permitem să spunem că pe lângă celelalte legi ce reglementează protejarea apelor, calității lor nu este respectată sau nu este luată în serios de autoritățile responsabile.

Sistemul instituțional național existent nu este unul integrat, fiind caracterizat prin cooperarea proastă între autoritățile și instituțiile publice cu competențe în domeniul de gestionare a calității apelor și nu asigură soluționarea în mod organizat și unitar a problemelor din domeniu. Măsurile întreprinse în vederea prevenirii riscurilor și atenuării efectelor poluării apelor de multe ori sunt ineficiente.

Nu sunt delimitate strict competențele de control și autorizare în domeniul aferent în vederea excluderii unui potențial conflict de interese, dar și concentrării tuturor atribuțiilor din domeniu în cadrul unei singure autorități.

The acquis of the European Union in the field of water is partially harmonized by the adoption of the Water Law no. 272 of December 2011. The insufficient approximation of the national legislation to the European one is conditioned by the lack of experience in this field and the lack of financial resources to prepare the basis for the implementation of the harmonized normative acts. In order to improve the regulatory framework it is necessary to approximate the European Union directives in the field of water: 1) Framework Directive 2000/60 / EC establishing a Community water policy framework; 2) Directive 91/271 / EEC on urban waste water treatment; 3) Directive 98/83 / EC on the quality of water intended for human consumption; 4) Directive 91/676 / EEC on the protection of waters against pollution with nitrates from agricultural sources; 5) Directive 2007/60 / EC on flood risk assessment and management.

We emphasize that the recent law on drinking water quality, no.182 of December 19, 2019 establishes the legal framework regarding the quality of drinking water, as well as the measures by the authorities responsible for ensuring the compliance of the drinking water quality [20]. It is a welcome law, but let us say that, besides the other laws regulating the protection of waters, their quality is not respected or is not taken seriously by the responsible authorities.

The existing national institutional system is not an integrated one, being characterized by poor cooperation between public authorities and institutions with competences in the field of water quality management and does not ensure the organized and unitary solution of the problems in the field. Measures to prevent risks and mitigate the effects of water pollution are often ineffective.

The powers of control and authorization in the related field are not strictly delimited in order to exclude a potential conflict of interest, but also to concentrate all the tasks in the field within a single authority.

The Law on the payment for the environmental pollution no. 1540 of 25.02.1998 [17], updated during the course, establishes the pollution payments, so that it does not provoke an obvious interest in reducing the discharges of pollutants

Legea privind plata pentru poluarea mediului nr.1540 din 25.02.1998 [17], actualizată pe parcurs, stabilește plățile de poluare, astfel încât nu provoacă un interes evident și pentru diminuarea deversărilor de poluanți cu ape reziduale în obiective acvatice și sisteme de canalizare, în rezervoare-receptoare, câmpuri de filtrație etc. Taxele și alte instrumente economice pot oferi stimulente pentru un comportament care protejează sau îmbunătățește mediul ambiant și, totodată, descurajează acțiunile cu impact negativ asupra mediului.

Cu părere de rău, principalele instrumente economice utilizate în țară pentru protecția mediului se referă la amenzi și repararea prejudiciului cauzat, acordarea de autorizații și drepturi de practicare a unor activități aferente valorificării resurselor naturale. Instrumentele nominalizate sunt puțin eficiente din cauza nivelurilor joase ale acestora, precum și din motivul că cadrul legal nu presupune măsuri drastice de constrângere ca cele cu caracter penal în cazul neonorării la timp a obligațiilor pentru prejudiciul cauzat mediului ambiant.

Posibilitățile laboratoarelor din sistemul Rețelei Naționale de Observare și Control de Laborator asupra contaminării (poluării) mediului înconjurător cu substanțe radioactive, otrăvitoare, puternic toxice și agenți biologici (R.N.O.C.L) [9] sunt reduse. Dotarea actuală a laboratoarelor este insuficientă pentru asigurarea implementării eficiente a politicii din domeniul evaluării și gestionării calității apelor în conformitate cu cerințele convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte și cu standardele UE.

Actualmente, Republica Moldova dispune de un sistem informațional „Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți” (SIA RETP) [13] în scopul colectării informațiilor privind emisiile de poluanți și transferul acestora, ce reprezintă date sistematizate despre emisiile de poluanți în aer, apă, sol și sursele difuze precum și transferurile de deșeuri și poluanți din apele reziduale în afara amplasamentului raportate de către operatorii industriali care desfășoară una sau mai multe dintre activități. Posesorul SIA „RETP” este autoritatea competentă – Ministerul Agriculturii,

with waste water in aquatic objectives and sewage systems, in receiving tanks, filtration fields, etc. Taxes and other economic instruments can provide incentives for behavior that protects or enhances the environment and discourages actions that have a negative impact on the environment.

Unfortunately, the main economic instruments used in the country for environmental protection refer to fines and reparation for the damage caused, granting authorizations and rights to practice activities related to the recovery of natural resources. The nominated instruments are ineffective due to their low levels, as well as because the legal framework does not involve drastic measures of constraint such as those of a criminal nature in case of non-timely compliance with the obligations for the damage caused to the environment.

The possibilities of the laboratories of the National Laboratory Observation and Control Network on the contamination (pollution) of the environment with radioactive, poisonous, highly toxic substances and biological agents (R.N.O.C.L) [9] are reduced. The current equipment of the laboratories is insufficient to ensure the efficient implementation of the policy in the field of water quality assessment and management in accordance with the requirements of the international conventions to which the Republic of Moldova is a party and with EU standards.

Currently, the Republic of Moldova has an information system “National Registry of Emissions and Transfer of Pollutants” (SIA RETP) [13] in order to collect information on pollutant emissions and their transfer, which represents systematic data on emissions of air pollutants, water, soil and diffuse sources, as well as transfers of waste and pollutants from off-site wastewater reported by industrial operators carrying out one or more activities. The owner of the SIA “RETP” is the competent authority - the Ministry of Agriculture, Regional Development and the Environment (MADRM), and the holder is the administrative authority with regulatory function in the field of the environment - the Environmental Agency. This Regulation on the National Register of Emissions and Transfer of Pollutants

Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM), iar deținătorul este autoritatea administrativă cu funcție de reglementare în domeniul mediului – Agenția de Mediu. Prezentul Regulament privind Registrul național al emisiilor și transferul de poluanți transpune Regulamentul (CE) nr. 166/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 ianuarie 2006 de instituire a unui registru European al emisiilor și transferul de poluanți și de modificare a Directivelor 91/689/CEE și 96/61/CE ale Consiliului, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 33/1 din 4 februarie 2006.

Concluzii.

1. Este necesar de a revizui SND „Moldova 2020”, chiar prelungi și de a stabili o sinergie mai bună dintre obiectivele specifice, indicatorii de monitorizare și viziunea strategică privind asigurarea calității apelor, cu luarea în considerare a obiectivului de creare a unui sistem integrat de evaluare și gestionare a calității apelor unde ca urmare va fi îmbunătățită calitatea a cel puțin 50% din apele de suprafață prin implementarea sistemului de management al bazinelor hidrografice; asigurarea accesului, până în anul 2023, a circa 80% din populație la sisteme și servicii sigure de alimentare cu apă și a circa 65% la sisteme și servicii de canalizare prevăzute de Strategia de mediu pentru anii 2014-2023.

2. Considerăm că necesită a fi revizuită, îmbunătățită Strategia de alimentare cu apă și sanitație (2014-2028) deoarece nu prevede acțiuni, caracteristici și indicatori în conformitate cu:

- amenințările schimbărilor climatice asupra resurselor de apă din Republica Moldova din punctul de vedere atât al cantității, cât și al calității;
- disponibilitatea datelor din sectorul alimentare cu apă și sanitație, care au o importanță vitală pentru luarea deciziilor informate de dezvoltare a infrastructurii domeniului;
- politica în domeniul reglementării tarifelor la apă și canalizare;
- managementul informațiilor în sectorul alimentare cu apă și sanitație, care actualmente este compatibil cu cerințele inițiativei e-Guvernare;
- necesitatea implicării Guvernului în cadrul politic, juridic și instituțional;
- estimarea impactului costurilor financiare

transpune Regulation (EC) no. 166/2006 of the European Parliament and of the Council of 18 January 2006 establishing a European emissions register and the transfer of pollutants and amending Council Directives 91/689 / EEC and 96/61 / EC, published in the Official Journal of the Union European L 33/1 of 4 February 2006.

Conclusions.

1. It is necessary to review the “Moldova 2020” NDS, even extend and establish a better synergy between the specific objectives, the monitoring indicators and the strategic vision regarding water quality assurance, taking into account the objective of creating an integrated system. assessment and management of water quality where as a result the quality of at least 50% of surface water will be improved by implementing the river basin management system; ensuring the access, until 2023, of about 80% of the population to safe water supply systems and services and about 65% to sewage systems and services provided by the Environmental Strategy for the years 2014-2023.

2. We consider that the Water Supply and Sanitation Strategy (2014-2028) needs to be revised, improved because it does not provide actions, characteristics and indicators in accordance with:

- a) the threats of climate change on the water resources of the Republic of Moldova in terms of both quantity and quality;
- b) the availability of data from the water supply and sanitation sector, which are vitally important for making informed decisions for the development of the infrastructure of the field;
- c) the policy in the field of regulating water and sewerage tariffs;
- d) information management in the water and sanitation sector, which is currently compatible with the requirements of the e-Government initiative;
- e) the need to involve the Government in the political, legal and institutional framework;
- f) estimating the impact of the financial and non-financial costs related to the implementation of the Strategy;
- g) the method and mechanisms for monitoring the Strategy, the expected results, the prog-

re și non-financiare aferente implementării Strategiei;

– modalitatea și mecanismele monitorizării Strategiei, rezultatele scontate, indicatorii de progres, etapele de implementare și procedurile de raportare.

3. Elaborarea mecanismelor de implementare a Legii nr.182 din 19 decembrie 2019 privind calitatea apei potabile prin adoptarea regulamentelor, instrucțiunilor, ghidurilor etc.

4. Actualizarea Legii privind plata pentru poluarea mediului prin revederea plăților pentru diminuarea emisiilor de poluanți în obiectivele acvatice, sisteme de canalizare, ape reziduale etc. Perfecționarea mecanismului de realizare a măsurilor de stimulare materială și financiară a persoanelor fizice și juridice care participă la procesul de diminuare a poluării apelor.

5. Revederea nivelului amenzilor și reparării prejudiciului pentru poluarea apelor, pe direcția sporirii numărului de salarii minime ce urmează a fi percepute pentru contravențiile respective.

6. Elaborarea și adoptarea amendamentelor în Codul contravențional și în Codul penal pentru o serie de fapte prejudiciabile care nu sunt prevăzute în prezent, ca de exemplu încălcarea prevederilor legii nr.182 din 19 decembrie 2019 privind calitatea apei potabile atrage răspunderea materială, civilă, disciplinară, contravențională sau penală, după caz.

7. Modificarea art. 37 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova unde se menționează că persoanele fizice și juridice răspund pentru daunele pricinuite sănătății și avutului unei persoane ca urmare a unor contravenții ecologice. Ceea ce ne face să nu fim de acord cu finalul acestui conținut, deoarece aceste persoane trebuie să răspundă pentru cauzarea de daune pricinuite ca urmare și a unor infracțiuni ecologice.

8. Pentru a asigura o dezvoltare coerentă și adecvată a investițiilor în domeniul alimentării cu apă și sanitație este necesar de a întări capacitatea organului central al administrației publice, prin crearea unei unități de coordonare și monitorizare a proiectelor din domeniul alimentării cu apă și sanitației.

9. Resetarea sistemului instituțional

ress indicators, the implementation stages and the reporting procedures.

3. Elaboration of the mechanisms for the implementation of Law no.182 of December 19, 2019 on the quality of drinking water by adopting regulations, instructions, guides, etc.

4. Updating the Law on payment for environmental pollution by reviewing payments for reducing pollutant emissions in aquatic objectives, sewage systems, wastewater, etc. Improvement of the mechanism for carrying out the measures of material and financial stimulation of the natural and legal persons participating in the process of diminishing the water pollution.

5. Review the level of fines and repair the damage for water pollution, in the direction of increasing the number of minimum wages to be collected for the respective contraventions.

6. Elaboration and adoption of amendments in the contravențional Code and in the Criminal Code for a series of harmful facts that are not currently foreseen, such as for example the violation of the provisions of the law no.182 of December 19, 2019 regarding the quality of drinking water attracts material, civil, disciplinary liability, contravențional or criminal, as the case may be.

7. Amendment of art. 37 paragraph (4) of the Constitution of the Republic of Moldova where it is specified that the natural and legal persons are responsible for the damages due to the health and damage of a person as a result of ecological contraventions. Which causes us to disagree with the end of this content, because these people must be held responsible for causing damages as a result and of ecological crimes.

8. In order to ensure a coherent and adequate development of investments in the field of water supply and sanitation, it is necessary to strengthen the capacity of the central body of public administration, by creating a unit of coordination and monitoring of projects in the field of water supply and sanitation.

9. Reset the national institutional system of emissions and transfer of pollutants in order to collect information on pollutant emissions and their transfer by excluding conflicts of compe-

național al emisiilor și al transferului de poluanți în scopul colectării informațiilor privind emisiile de poluanți și transferul acestora prin excluderea conflictelor de competențe, îmbunătățirea conlucrării și sincronizarea eficientă a reformelor în cadrul autorităților publice împuternicite cu competențe de evitare și combatere sau reducere a poluanților în apă. Acestea pot avea loc prin preluarea de către Agenția de mediu a SIA RETP de la MADRM, preluarea de către Agenția de mediu a Sistemului Informațional „Autorizația de mediu pentru folosința specială a apei”.

Republica Moldova și Uniunea Europeană își dezvoltă și își consolidează cooperarea în domeniul mediului înconjurător, contribuind astfel la obiectivul pe termen lung privind dezvoltarea durabilă și ecologizarea economiei. Se prevede că protecția sporită a mediului va aduce beneficii cetățenilor și întreprinderilor din Republica Moldova, inclusiv prin îmbunătățirea sănătății publice, prin conservarea resurselor naturale, prin sporirea eficienței economice și ecologice, prin integrarea mediului în alte domenii de politică, precum și prin utilizarea de tehnologii moderne, mai curate, care să contribuie la modele de producție mai sustenabile.

Republica Moldova va întreprinde toate eforturile necesare pentru asigurarea tranziției spre o dezvoltare economică verde, care promovează principiile dezvoltării durabile și contribuie la reducerea sărăciei, inclusiv prin asigurarea unei guvernări mai bune în domeniul dezvoltării durabile, prin integrarea și fortificarea aspectelor protecției mediului în toate domeniile de dezvoltare social-economică a țării.

Un factor determinant pentru realizarea cu succes a priorităților identificate îl constituie existența unor instituții ale statului eficiente și moderne. Accelerarea reformelor instituționale și consolidarea capacităților autorităților publice vor viza fiecare prioritate identificată. Sporirea calității serviciilor publice prin modernizare, creșterea transparenței și accesibilității acestora sunt inerente procesului de implementare a strategiilor, programelor naționale etc.

tences, improving cooperation and efficient synchronization of reforms within the public authorities empowered with powers to avoid and combat or reduce of pollutants in water. These can take place through the taking over by the Environmental Agency of SIA RETP from MADRM, by the Environmental Agency taking over the Information System “Environmental authorization for the special use of water”.

The Republic of Moldova and the European Union are developing and strengthening their cooperation in the environment field, thus contributing to the long-term objective on sustainable development and greening the economy. It is anticipated that enhanced environmental protection will benefit citizens and businesses in the Republic of Moldova, including by improving public health, by conserving natural resources, by increasing economic and ecological efficiency, by integrating the environment into other policy areas, and by using technologies. modern, cleaner, contributing to more sustainable production models.

The Republic of Moldova will make every effort to ensure the transition to green economic development, which promotes sustainable development principles and contributes to poverty reduction, including by ensuring better governance in the field of sustainable development, by integrating and strengthening environmental protection issues in all areas of development. socio-economic development of the country.

A decisive factor for the successful implementation of the identified priorities is the existence of efficient and modern state institutions. Accelerating institutional reforms and strengthening the capacities of public authorities will address each identified priority. Increasing the quality of public services through modernization, increasing transparency and accessibility are inherent in the process of implementing national strategies, programs, etc.

Referințe bibliografice*Bibliographical references*

1. Acord de asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte. <https://dcfta.md/uploads/0/images/large/acord-de-asociere.pdf> (vizitat 10.02.2020).
2. Așevschi V., Dudnicenco T., Roșcovan D. Ecologia și protecția mediului. Chișinău: Foxtrot, 2007. 400 p.
3. Bran F. Ecologie generală și protecția mediului. București: Ed. ASE, 2000. 324 p.
4. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994. În: Monitorul Oficial nr. 1 din 12.08.1994.
5. Crivoi A., Ciolacu A., Andrieș L. Influența factorilor alergici asupra imunoreactivității organismului uman. În: Materialele conferinței științifice stud. ediț. dedicată jubileului de 50 de ani de la fondarea USM. Chișinău: USM, 24-26 aprilie 1996, p. 48-54.
6. Crivoi A. ș.a. Condițiile nefavorabile ale mediului ca factori de risc pentru existența umană. În: Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova. Seria „Științe Chimico-biologice”, 2002, p. 202-209.
7. Crivoi A., Stasiev Gr. Poluarea mediului ambiant – ca problemă globală a contemporaneității. Chișinău: Știința, 2005. 324 p.
8. Duțu M. Dreptul Internațional al Mediului: Suport de curs. București, 2012. <https://ru.scribd.com/doc/144205923/Dreptul-International-Al-Mediului-Mircea-Dutu> (vizitat 28.02.2020).
9. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului rețelei naționale de observare și control de laborator asupra contaminării (poluării) mediului înconjurător cu substanțe radioactive, otrăvitoare, puternic toxice și agenți biologici. Nr. 961 din 21.08.2006. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 08.09.2006, nr. 142-145.
10. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei de alimentare cu apă și sanitație (2014-2028), nr. 199 din 20.03.2014. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 28.03.2014, nr. 72-77.
11. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei de mediu pentru anii 2014-2023 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, nr. 301 din 24.04.2014. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 06.05.2014, nr. 104-109.
12. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Programului Național pentru implementarea Protocolului privind Apa și Sănătatea în Republica Moldova pentru anii 2016-2025, nr. 1063 din 16.09.2016. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 20.09.2016, nr. 314.
13. Hotărârea Guvernului cu privire la Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți, nr. 373 din 24.04.2018. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 27.04.2018, nr. 133-141.
14. Izmașchin Al., Crivoi A. Asigurarea durabilității mediului în Republica Moldova. În: Revista Noosfera, 2015, nr.15, p. 19-26.
15. Legea privind protecția mediului înconjurător, nr. 1515 din 16.06.1993. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 01.10.1993, nr. 10.
16. Legea cu privire la resursele naturale, nr. 1102 din 06.02.1997. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 19.06.1997, nr. 40.
17. Legea privind plata pentru poluarea mediului, nr. 1540 din 25.02.1998. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 18.06.1998, nr. 54-55.
18. Legea cu privire la activitatea hidrometeorologică, nr. 1536 din 25.02.1998. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 02.07.1998, nr. 60-61.
19. Legea apelor, nr. 272 din 23.12.2011. În:

- Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 26.04.2012, nr. 81.
20. Legea privind calitatea apei potabile, nr. 182 din 19.12.2019. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 03.01.2020, nr. 1-2.
21. Raport de evaluare intermediară a Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2020”. Chișinău, septembrie 2017. https://www.undp.org/content/dam/moldova/docs/Raport_evaluare_MD2020%20ROM.pdf (vizitat 27.02.2020).
22. Saraerschi I. Ecologia și protecția mediului înconjurător în Republica Moldova. Chișinău: Știința, 1992. 314 p.
23. Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”: 7 soluții pentru creșterea economică și reducerea sărăciei. <http://www.e-democracy.md/files/parties/strategia-moldova-2020.pdf> (vizitat 10.02.2020).
24. Zamfir P. Ghidul Judecătorului în materia aplicării Convenției de la Aarhus. Chișinău, 2010, <http://www.eco-tiras.org/books/Aarhus-Judges-Guide-MD-2010.pdf> (vizitat 28.02.2020).
25. <https://acc.md/lacurile-si-raurile-din-moldova-in-pericol-statiile-de-epurare-din-tarasunt-bombe-ecologice/> (vizitat 26.02.2020).

Despre autor:

Marcel BOȘCANEANU,
*doctor în drept, Academia „Ștefan cel Mare”
a MAI al Republicii Moldova,
e-mail: marcel842002@mail.ru,
tel. 079993182*

About author:

Marcel BOȘCANEANU,
*Phd, Academy „Ștefan cel Mare”
of MIA of the Republic of Moldova,
e-mail: marcel842002@mail.ru,
tel. 079993182*